

Once Upon a Time
in the Places I've Been

Pishou Supanimit

ณ ที่ที่เคยไป แ่่งป็นใจที่เคยเยือน

พิชญ์ สุภณมิตร

Curated by Thavorn Ko-udomvit

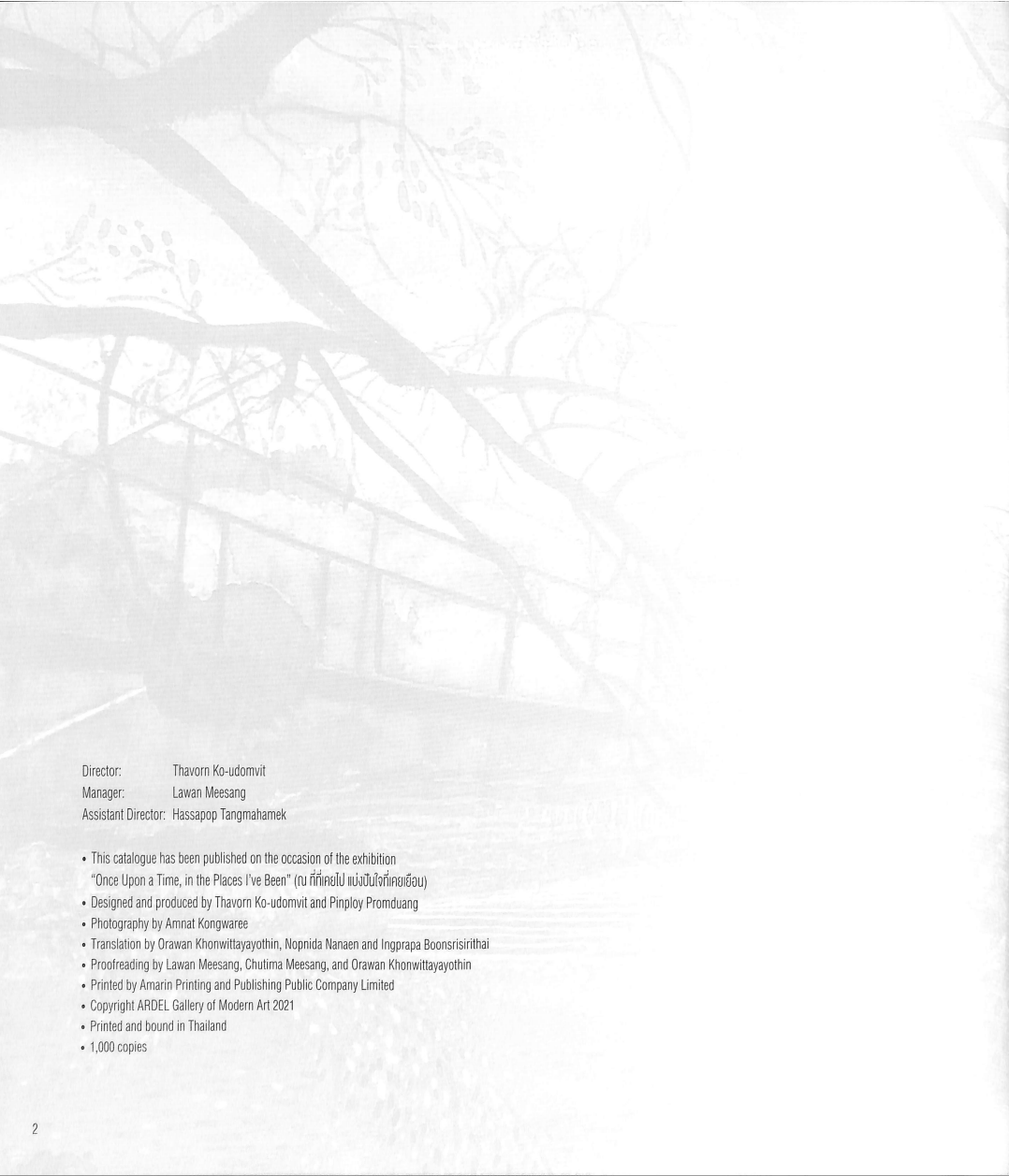
ณ ที่ที่เคยไป แบ่งปันใจที่เคยเยือน
Once Upon a Time, in the Places I've Been
พิชญ์ ศุภนิมิตร — Pishnu Supanimit

ผลงานชุดนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากประสบการณ์ชีวิต

พิชญ์ ศุภ. ¹⁰
25 มี.ค. 66



At ARDEL Gallery of Modern Art (Boromratchachonnane Road)
and ARDEL's Third Place Gallery (Sukhumvit 55, Thonglor Soi 10)



Director: Thavorn Ko-udomvit
Manager: Lawan Meesang
Assistant Director: Hassapop Tangmahamek

- This catalogue has been published on the occasion of the exhibition
"Once Upon a Time, in the Places I've Been" (ru tii nae lu naeng lu jing lu de au)
- Designed and produced by Thavorn Ko-udomvit and Pinploy Promduang
- Photography by Amnat Kongwaree
- Translation by Orawan Khonwittayayothin, Nopnida Nanaen and Ingprapa Boonsrisirithai
- Proofreading by Lawan Meesang, Chutima Meesang, and Orawan Khonwittayayothin
- Printed by Amarin Printing and Publishing Public Company Limited
- Copyright ARDEL Gallery of Modern Art 2021
- Printed and bound in Thailand
- 1,000 copies

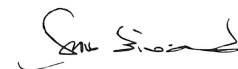
ผมได้มีโอกาสรู้จักท่านศาสตราจารย์เกียรติคุณพิษณุ ศุภนิมิตร มาเป็นเวลาราวสิบปี โดยการแนะนำของท่านศาสตราจารย์ถาวร โกอุดมวิทย์ ศิษย์เอกของท่าน ความประทับใจแรกที่ทำให้ผมเคารพรักและศรัทธาท่านอาจารย์มาจนทุกวันนี้ คือความเป็นครูบาอาจารย์ที่นำเคารพ ถ่อมตน ให้เกียรติผู้อื่น และเปี่ยมด้วยภูมิความรู้ทางศิลปะเป็นอย่างดี เวลาถึงกล่าว ท่านอาจารย์ได้ให้ความกรุณาทั้งกับตัวผมเอง และบริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) รวมถึงบริษัทในเครืออย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกิจกรรมด้านศิลปะที่ท่านอาจารย์ได้รับการยอมรับนับถืออย่างกว้างขวางว่าเป็นปูชนียบุคคลท่านสำคัญในวงการนี้

โดยส่วนตัว ผมมีความรักในงานศิลปะเป็นอย่างดี จึงนับว่าโชคดีที่มีท่านอาจารย์คอยช่วยให้ความรู้และชี้แนะแนวทางในการมองงานศิลปะให้ลึกซึ้ง และสร้างความเข้าใจมากกว่าการมองหาความสวยงามเพียงอย่างเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาที่เราได้มีโอกาสเดินทางร่วมกันไปชมงานศิลปะในต่างประเทศ เช่น อิตาลีและญี่ปุ่น ซึ่งช่วงเวลานั้นมีค่านิยมทำให้ผมตระหนักในคุณค่าของงานศิลปะมากขึ้น และสามารถนำเสนอประเด็นอันพิเศษซึ่งนับมาเป็นแรงบันดาลใจในการช่วยส่งเสริมและสนับสนุนวงการศิลปะของประเทศไทยตามกำลังเท่าที่สามารถจะทำได้

จากการเฝ้าติดตามการทำงานและผลงานของท่านศาสตราจารย์เกียรติคุณพิษณุ ศุภนิมิตรอย่างต่อเนื่อง ผมพบว่านอกจากท่านอาจารย์จะเป็นศิลปินที่มีความสามารถสูงยิ่งทั้งด้านทักษะและความแหลมคมในแนวคิดสร้างสรรค์แล้ว ท่านยังเป็นศิลปินผู้มีวิสัยและความขยันขันแข็งเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งไม่เป็นที่น่าแปลกใจเลยว่า ท่านอาจารย์สามารถสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอันทรงคุณค่าออกมาอย่างสม่ำเสมอ อาทิ ผลงานชุด "บนแผ่นดินพระราชา: Legendary Land of the King" และ "สุดฟ้ากฟ้า มหาราชินี: On the Horizon: The Journey of the Queen" จำนวนรวมกันถึง 59 ชิ้น ซึ่งเป็นผลงานที่ท่านอาจารย์ตั้งใจทำขึ้นเพื่อเทิดพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ด้วยหัวใจอันเปี่ยมล้นไปด้วยความจงรักภักดี และแม้ขณะที่อยู่ในช่วงวิกฤตของชีวิตจากการเบียดเบียนของโรคร้าย ท่านอาจารย์ก็ยังมีความกล้าหาญและกล้าที่จะใช้พลังสร้างสรรค์ผลงานชุด "มะเร็ง: มาเล็ง - Cancer: Cancel" เพื่อเป็นแรงบันดาลใจและกำลังใจให้กับตนเอง จนสามารถก้าวผ่านวิกฤตการณ์ครั้งนั้นได้อย่างน่าอัศจรรย์

การแสดงผลงานครั้งนี้ ท่านศาสตราจารย์เกียรติคุณพิษณุ ศุภนิมิตร ได้จัดขึ้นเนื่องในโอกาสวันคล้ายวันเกิดครบรอบปีที่ 73 ท่านจึงตั้งใจสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมสีน้ำ และภาพพิมพ์จำนวนเท่าอายุ คือ 73 ภาพ โดยได้แรงบันดาลใจจากสถานที่ต่าง ๆ ทั่วโลกที่ได้ไปเยี่ยมชมมาในช่วงชีวิตอันยาวนาน และกำหนดชื่อผลงานชุดนี้ว่า "ณ ที่ที่เคยไป แบ่งปันใจที่เคยเยือน" ผลงานชุดนี้แสดงให้เห็นถึงอัจฉริยภาพของท่านอาจารย์อย่างแท้จริง กล่าวคือท่านอาจารย์ได้ใช้เทคนิคการเขียนสีน้ำในแนวทางที่ทดลองใหม่ ทำให้ภาพที่ออกมามีชีวิตชีวาและลีลาที่สวยงามเป็นพิเศษ อันแสดงให้เห็นว่าท่านอาจารย์ยังคงไม่หยุดนิ่งในการค้นหาแนวทางที่แปลกใหม่ตลอดเวลา แต่ในขณะเดียวกันก็ยังสามารถรักษาเอกลักษณ์ของตนเองได้อย่างสมบูรณ์

ในโอกาสเปิดงานแสดงผลงาน "ณ ที่ที่เคยไป แบ่งปันใจที่เคยเยือน" ในวาระวันคล้ายวันเกิดครบรอบ 73 ปี ของท่านศาสตราจารย์เกียรติคุณพิษณุ ศุภนิมิตรในครั้งนี้ กระผมขอแสดงความเคารพและชื่นชมท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง ขอให้งานครั้งนี้ประสบความสำเร็จ สมดังความวิริยะอุตสาหะที่ท่านอาจารย์ได้ทุ่มเทไว้ และสุดท้ายนี้ กระผมขอกราบอาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลพิภพ โปรดคลงบันดาลให้ท่านอาจารย์มีสุขภาพที่แข็งแรง มีความสุขสดใส สามารถสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอันทรงคุณค่าได้อีกยาวนาน และเป็นกำลังสำคัญของการศิลปะของประเทศไทยตลอดไป



รูปถ่าย สิริวัฒน์ กักดี
กรรมการผู้อำนวยการใหญ่
บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน)

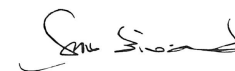
I have known **Professor Emeritus Pishnu Supanimit** for ten years. Introduced by Professor Thavorn Ko-udomvit, his great student, my first impression of Professor Emeritus Pishnu Supanimit that makes me respect and admire him is his qualities and personality of being **respectful, humble, and very knowledgeable** teacher. Since the first time we met, Professor Pishnu has very kindly offered to help me, Thai Beverage Public Company Limited and its affiliates out when he has a chance. He always offers help in art activities in which field he is widely honored as a venerable person.

Personally, I am an art lover, so it is great that Professor Emeritus Pishnu gives me some knowledge and suggestions to understand art more deeply, not just searching for its beauty. One of the precious times is when we went to countries such as Italy and Japan to see art because it made me realize the value of art more and got inspiration to promote art in Thailand.

Having been following **Professor Emeritus Pishnu Supanimit's** artwork consecutively, I have found that he is not only an artist with high skills and sharp creative thinking, he is also a hard working artist with self-discipline. Therefore, there is no doubt that he can create a lot of valuable works of art like '**Legendary Land of the King**', and '**On the Horizon: The Journey of the Queen**' and 59 art series created to honour His Majesty King Bhumibol Adulyadej and Her Majesty Queen Sirikit the Queen Mother with all his love and respect. In spite of his fight against cancer, Pishnu still had positive thinking and created a series called '**Cancer: Cancel**' to get inspired and encourage himself, and finally he could win the fight amazingly.

This year, Professor Emeritus Pishnu Supanimit holds his new art exhibition in order to celebrate his 73rd birthday. He creates 73 artwork of watercolor painting and printing inspired by places he has visited around the world. He named his exhibition '**Once Upon a Time, in the Places I've Been**' which shows his great art skills. He uses watercolors experimentally to create pictures with beautiful dimensions, colors, and movement. This shows that he never stops exploring new artistic ways while he can maintain his uniqueness perfectly.

To celebrate his 73rd birthday and new art exhibition, I would like to send him my admiration and respect, and hope that the exhibition will be successful as he devoted himself to accomplish it. Finally, I pray for the holy things in the universe to make him physically and mentally healthy so that he can create spectacular and valuable artwork as a national treasure forever.



Mr. Thapana Sirivadhanabhakdi
President and CEO
Thai Beverage Public Company Limited

เส้นทางศิลปะจากนาบรรมสู่ประรม

มีความรู้สึกตื่นเต้นและตกใจที่ถูกทาบทามให้เขียนถึงอาจารย์ ศิลปิน นักเขียน ผู้มากด้วยความสามารถที่ยิ่งใหญ่ในสายตาของผม คือ ศาสตราจารย์เกียรติคุณพิษณุ เพราะผมเป็นคนชอบทำ ไม่ชอบพูด หรือชอบเขียนหนังสือ โดยเฉพาะการเขียนถึงศิลปินนักเขียนนามปากกา **พิษณุ ทุก** แต่เมื่อถูกขอร้องก็จำต้องเขียนด้วยความเต็มใจและจะพยายามในฐานะที่ผมเป็นนักศึกษารุ่นพี่ของพิษณุที่เรียนห่างกันไม่กี่ปี ที่คณะจิตรกรรมฯ หรือประมณปี 2510-2512 ที่ในช่วงเวลาที่ผมอยู่ตอนนั้น ผมอยู่ปี 3 พิษณุก็เข้ามาเรียนปี 1 ในสมัยนั้นมีนักศึกษาไม่มาก จึงทำให้ทุกคนมีความสนิทสนมกัน มีกิจกรรมร่วมกัน พิษณุเป็นคนขยัน มีความมุ่งมั่นในการทำงานศิลปะมาตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาในคณะ

นับตั้งแต่พิษณุได้เลือกที่จะเรียนอยู่ในสาขาภาพพิมพ์ในช่วง 2 ปีสุดท้าย ผลงานศิลปะของพิษณุก็ได้ฉายแววของการเป็นศิลปิน โดยมีผลงานในขณะที่ยังศึกษาอยู่ได้รับรางวัลเกียรติคุณ **อันดับ 2 เหรียญเงิน สาขาภาพพิมพ์** ในการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 21 ในปี 2515 และหลังจากนั้น ผลงานสร้างสรรค์ก็พัฒนาต่อไปไม่หยุด และเขาเป็นคนที่มีความสามารถในหลาย ๆ ด้าน ทั้งในด้านการสร้างสรรค์ศิลปะ การเขียนหนังสือ และการเป็นอาจารย์อบรมสอนลูกศิษย์ ความสามารถในการสร้างสรรค์งานศิลปะก็ประสบความสำเร็จ เคยได้รับรางวัลสูงสุดจากการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ โดยได้รับ รางวัลเหรียญทองถึง 3 ครั้ง รางวัลเหรียญเงิน 1 ครั้ง และรางวัลเหรียญทองแดง 4 ครั้ง นอกจากนี้ยังได้รับรางวัลการประกวดของภาคเอกชนอีกมากมาย ที่เหนือไปกว่านั้นยังได้รับรางวัลการประกวดภาพพิมพ์นานาชาติที่ญี่ปุ่นและเยอรมัน และรางวัลการออกแบบอนุสาวรีย์ของสมาคมสถาปนิกสยาม การประกวดจิตรกรรมผ่านมังของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ถือว่าเป็นศิลปินที่มีความสามารถมากที่สุดคนหนึ่งของวงการศิลปะไทย นอกจากประวัติผลงานศิลปะอันเป็นที่ประจักษ์ถึงความสามารถในการสร้างสรรค์ศิลปะแล้ว พิษณุยังมีความสามารถในการเขียนหนังสือ ซึ่งมีความสามารถไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการทำงานศิลปะจนเป็นที่ยอมรับในหมู่นักเขียน ในนามปากกา **"พิษณุ ทุก"** มีผลงานการเขียนนวนิยายในหลาย ๆ เรื่องที่ถูกนำไปใช้ในการสร้างเป็นภาพยนตร์ ที่โด่งดังคือ **"กลิ่นสีและกาวแป้ง"** นอกจากนี้ ยังมีผลงานเขียนที่เกี่ยวข้องกับสารคดีการท่องเที่ยวและศิลปะ ผลงานบทความวิจารณ์ศิลปะอีกมากมายจนเป็นที่ยอมรับ และมีผลงานเคยได้รับรางวัลจาก **คณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ** ถึง 2 ครั้ง จากความสามารถที่มีอยู่ทั้งทางด้านศิลปะ และเป็นนักเขียน หลังจากจบการศึกษาแล้วจึงได้รับการบรรจุเป็นอาจารย์ สอนศิลปะที่คณะจิตรกรรมฯ และมีความก้าวหน้าในทางวิชาการจนได้รับโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่ง **ศาสตราจารย์ และ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ** ภายหลังจากเกษียณ จึงยังคงต้องเป็นกำลังสำคัญทางวิชาการเพื่อดูแลนักศึกษาในระดับปริญญาโทและเอกต่อไป

ในด้านผลงานการสร้างศิลปะ ผมได้เฝ้ามองพัฒนาการในงานศิลปะมาตลอดตั้งแต่สมัยที่เรียนอยู่จนถึงปัจจุบัน ก็เห็นว่าเป็นคนที่มีมุ่งมั่น ขยัน เป็นคนเก่งที่มีความสามารถสูงในการทำงานศิลปะในยุคต้น ๆ ที่มีผลงานศิลปะภาพพิมพ์ที่มีลักษณะเป็นแนวนามธรรม ที่แสดงออกมีเอกลักษณ์ของตัวเองอย่างชัดเจน หลังจากประสบความสำเร็จในงานภาพพิมพ์จนเป็นที่ยอมรับ พิษณุได้พัฒนามาศึกษาไปสู่งานจิตรกรรมสีผสมจนประสบความสำเร็จในทางจิตรกรรมจนได้รับรางวัลจากการประกวดศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 29 เมื่อปี 2526 ซึ่งมีศิลปินน้อยคนนักที่จะได้รับรางวัลสูงสุดในคณะประเภท ในเวลาต่อมา เนื่องจากพิษณุเป็นคนชอบแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ จากการท่องเที่ยวไปในโลกกว้างเพื่อบันทึกการเดินทาง ทั้งในด้านการเขียนหนังสือและการบันทึกภาพด้วยการเขียนสีน้ำจากสถานที่จริง ผมเองก็ชอบวาดภาพสีน้ำเพื่อบันทึกความประทับใจกับสิ่งที่เห็นอยู่ตรงหน้า จึงมีครั้งหนึ่งที่ได้มีโอกาสไปวาดภาพ

สีน้ำกับพิษณุที่เมืองเวนิส อิตาลี เป็นครั้งแรกและครั้งเดียวที่ได้ไปนั่งวาดสีน้ำด้วยกัน หลังจากนั้นก็เห็นการทำงานศิลปะของพิษณุเปลี่ยนไปจากความคิดเดิม จากแนวนามธรรมที่มีรูปทรง ความคิดอันสลับซับซ้อน มาสู่ความเหมือนจริงตามธรรมชาติที่ดูแล้วน่าจะมีความสุขในการทำมากกว่าผลงานในอดีตที่ประสบความสำเร็จไปแล้ว งานสร้างสรรค์แบบรูปธรรมจึงเป็นทางเลือกใหม่ที่ศิลปินคิดว่าเป็นแนวทางที่ทำแล้วมีความสุข อยากทำ การทำงานศิลปะเป็นวิถีชีวิตของศิลปิน ประสบการณ์ของชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ศิลปินเลือกที่จะใช้ชีวิตที่มีอยู่ กับการเป็นจริงมากขึ้น จึงเป็นการแสวงหาความสุขในช่วงวัยที่สูงขึ้น พิษณุเลือกที่จะใช้เส้นทางที่ตนเองพอใจและทำให้ชีวิตมีความสุขโดยไม่สนใจกับแนวทางศิลปะที่ได้รับผลสำเร็จที่ผ่านมา มีความเชื่อมั่นว่าสิ่งที่ทำอยู่เป็นหนทางใหม่ที่มีผลสำเร็จรออยู่ มีความสุขและความพอใจ ในการสร้างสรรค์แบบเหมือนจริงตามตาเห็น โดยถาวรภาพสีน้ำเป็นชุดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 จิตรกรรมสีน้ำชุด **"เส้นสีเดินทาง"** และมีผลงานสีน้ำต่อ ๆ มาอีกมากมายหลายชุด เป็นผลงานที่ได้มีโอกาสไปท่องเที่ยวความที่ต่าง ๆ ในต่างประเทศเกือบ 20 ชุด ผลงานสีน้ำที่ได้แสดงเผยแพร่มาถึงปีนี้นับได้ 36 ปี นับว่าเป็นเวลาอันยาวนานมากในการทำงานจิตรกรรมสีน้ำจนเป็นที่ประจักษ์และเป็นที่ยอมรับในวงการศิลปะและนักสะสมศิลปะ นอกจากนี้ ผลงานยังได้นำมาเผยแพร่เป็นผลงานภาพพิมพ์ทั้งเป็นลักษณะการพิมพ์ลายน้ ภาพพิมพ์แกะไม้ และภาพพิมพ์ **ตะแกรงไหม** ทำให้ผลงานมีความแพร่หลายเป็นที่นิยมในหมู่นักสะสมศิลปะ ผลงานส่วนใหญ่จะแสดงเอกลักษณ์ทางศิลปนามธรรม ธรรมชาติ สถานที่สำคัญ ๆ ในที่ต่าง ๆ

ในปีนี้เป็นปีทีศาสตราจารย์เกียรติคุณพิษณุ **ทุกนิมิต** มีอายุครบวัย 73 ปีเต็ม จึงได้จัดแสดงผลงานชุดใหม่ที่เป็นผลงานจิตรกรรมสีน้ำผสมกับศิลปะภาพถ่ายจำนวน 73 ชิ้น ผลงานภาพพิมพ์แกะไม้ 11 ชิ้น และผลงานภาพพิมพ์ตะแกรงไหม 10 ชิ้น ในหัวข้อ **"ณ ที่ที่เคยไปแบ่งปันใจที่เคยเยือน"** เป็นการนำเอาประสบการณ์ที่เคยได้ไปพบเห็นความงดงามของสถานที่สำคัญต่าง ๆ ทางศิลปนามธรรม ธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวที่ต่าง ๆ ในต่างประเทศไม่น้อยกว่า 20 ประเทศ ผลงานแสดงถึงความผสมผสานระหว่างเทคนิคสีน้ำกับศิลปะภาพถ่าย ทำให้มองเห็นถึงความจริงของสถานที่ทางศิลปนามธรรมและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ จึงเป็นความงดงามที่นอกเหนือจากสิ่งที่เห็นจากความเป็นจริงธรรมดา ผลงานศิลปะชุดนี้จะจัดแสดงที่หอศิลปร่วมสมัยอาร์เตล ถนนบรมราชชนนี และอาร์เตลเริคเพลส แกลเลอรี ทองหล่อ ระหว่างวันที่ 17 มกราคม - 21 กุมภาพันธ์ 2564 (กำหนดเวลาเดิม แต่เพราะเป็นช่วงสถานการณ์โควิด-19 จึงทำให้ต้องเลื่อนการแสดงผลออกไป)

ขอขอเชิญให้การจัดแสดงนิทรรศการศิลปะในครั้งนี้ ประสมความสำเร็จ เป็นประโยชน์ต่อวงการศิลปะ ประชาชนผู้สนใจศิลปะ นักสะสมศิลปะ และนักเขียน นักศึกษาโดยทั่วไป



ศาสตราจารย์เคชา วราชน

ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะทัศนศิลป์ (ภาพพิมพ์และสื่อผสม ปี 2550)

The Journey of Art: Abstraction to Objectivity

I am excited; yet at the same time shocked that I was asked to write a foreword for the talented art instructor, artist, and writer that is **Professor Emeritus Pishnu Supanimit** because I am all about doing, not talking or writing, especially writing about the author as famous as the one with the pen name like **Pishnu Sup**. However, as **Pishnu**'s senior at the Faculty of Painting Sculpture and Graphic Arts, I am willing to try my best to compose this piece for him. Around the year 1967-1969, I was a third-year student while Pishnu was a freshman. The students were very close back then as there were still a handful of them doing activities together. Pishnu has shown his diligence and determination ever since he entered the faculty.

His artistic skill began to shine once he chose to major in printmaking during the last two years of his high education. His works of art won the **2nd Prize: Silver Medal** in Graphic Arts from **The 21st National Exhibition of Art** in 1972. But, he has never ceased to improve afterward. Being a Jack of all trades, Pishnu is known for his fine art, writing, and teaching. He has proved himself to be a successful artist by earning the highest honor of winning **three gold medals, one silver medal, and four bronze medals** from **The National Exhibition of Art**. He also won several awards from art competitions held by private organizations. Moreover, he received awards from **international printmaking contests in Japan and Germany**, a monument design award from The Association of Siamese Architects, and an award from a mural painting competition by **Thairath Newspaper**. Undoubtedly, Pishnu is regarded as one of the most skillful artists in Thailand. Besides his artistic skill, Pishnu is also known for his literary compositions under the pen name of **Pishnu Sup**, with novels like **"Something About Art"** that were made into famous movies. He has further penned traveling and art books as well as many art critique pieces while obtaining **two awards from the National Book Development Committee**. With his proficiency in art and literature, he officially became a teacher at the Faculty of Painting Sculpture and Graphic Arts after graduation. He had advanced in his career and was granted titles of **Professor** and **Professor Emeritus** that even after retirement, he is still able to teach Master's and Doctoral degrees at the University.

In terms of artistic creativity, I have been observing Pishnu's improvement since his school days. He was determined and assiduous, one of the talented men during those early days of art in Thailand. His abstract prints vividly expressed their own uniqueness while his mixed media paintings, developed after his success in printmaking, gained quite a reputation by winning a gold medal at **The 29th National Exhibition of Art** in 1983, making him one of the few artists who won the highest prize in different categories. As a seeker of knowledge, Pishnu records his journey in writing and watercolor paintings from actual places. For me, I also like to paint with watercolors to capture the impression that I see. So, there was one time in **Venice, Italy** that I had the opportunity to paint with Pishnu. It was the

first and the only time that we sat and painted together. Thereafter, I saw that Pishnu's artistic style was diverted, from the original abstract creation with complex forms to realism that the artist seemed to be happier creating them than the successful previous works. Such objectivism, hence, was an alternative approach that brought him joy while urging him to continue producing more and more works of art. Making art is the lifestyle of an artist that will be changed due to life experiences throughout the years. Pishnu prefers to live with the present and seeks happiness as he becomes older. Thus, in 1984, he took the path that pleased him while ignoring the past successful artistic approaches with the belief that success was waiting ahead. He began his joyful and satisfactory series of lifelike visuals with a watercolor painting set **"Color Travel Line"** and many subsequent works of the same technique. Nearly 20 collections have been created as pictorial journals of his visits to various places in different countries. This year marked the 36th year since his first watercolor work was exhibited. It takes a very long time to practice the same medium over and over before being recognized by people in the art circle and art collectors. In addition, these works have also been reproduced with other printing techniques such as **monoprint, woodcut, and silkscreen**. Most of them, which are widely popular among art collectors, display exceptional arts and culture, nature, and extraordinary places.

Professor Emeritus Pishnu Supanimit will turn 73 this year. To celebrate such an occasion, he, therefore, presents a new set of 73 paintings, 11 woodcut prints, and 10 silkscreen prints under the theme **"Once Upon a Time, in the Places I've Been"**. The exhibition depicts more than 20 places and tourist attractions abroad that are famous for their arts, culture, and nature. The majority of the artworks, created by combining **watercolor technique** and **photography**, provide a real picture of the place, a beauty that is beyond what is seen from the ordinary. This collection of art will be exhibited at **ARDEL Gallery of Modern Art, Boromrachachonnane Road** from January 17 to February 21, 2021 (later it was postponed due to Covid-19 outbreak).

I wish the exhibition a success that would benefit the art society, art enthusiasts, collectors, and students in general.



Professor Decha Warachun

National Artist in Visual Arts (Printmaking and Mixed Media in 2007)

ณ ที่ที่เคยไป แบ่งปันใจที่เคยเยือน

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ พิชญ์ ศุภนี้มีตร ท่านได้ส่งโครงการงานสร้างสรรค์ จิตรกรรมสีน้ำและงานศิลปะภาพพิมพ์ชุด "ณ ที่ที่เคยไป แบ่งปันใจที่เคยเยือน" เพื่อให้ผมได้เข้าใจว่าเป็นนิทรรศการผลงานศิลปะที่ต่อเนื่องของอาจารย์ โดยอาจารย์ได้กลิ่นกรองประสบการณ์จากที่เดินทางไปกว่า 20 ประเทศ ด้วยการเล่าเรื่องผ่านถาวรรมีวาทภาพ งานศิลปะภาพพิมพ์ และเขียนสารคดีประกอบในเชิงศิลปะบอกกล่าวความประทับใจ ในความงามของธรรมชาติ และสถานที่สำคัญในประเทศนั้น ๆ ผมมีโอกาสได้ร่วมทริปกับอาจารย์เมื่อสิบกว่าปีที่แล้ว ซึ่งเป็นการเดินทางไปภูฏานเป็นครั้งแรก ความงดงามดั้งเดิมของ "วัด" และ "วัง" ที่ปรากฏตรงหน้า ทำให้ตื่นตากับพุทธศาสนาแบบทิเบต และหนึ่งในนั้นคือ วัดทักซัง (Taksang Monastery) หรือวัดดำเสือ ที่ตั้งตระหง่านโดดเด่นอยู่บนภูเขาสูงชัน กว่าจะเดินทางไปถึง ต้องขี่ม้าและเดินเท้าต่อ ทั้งขาขึ้นและขาลง ผมยังจำได้ดีถึงความยากลำบากจนเกือบเอาชีวิตไม่รอด และแน่นอนว่า ความงดงามดั้งเดิมของวัดทักซัง ได้ปรากฏเป็น "ภาพบันทึก" ของท่านอาจารย์ ทั้งงานจิตรกรรมสีน้ำและงานภาพพิมพ์และไม้ในนิทรรศการครั้งนี้ด้วย

"เมืองฟลอเรนซ์" (Florence) ประเทศอิตาลี ซึ่งเป็นบ้านเกิดของท่านอาจารย์ศิลป พีระศรี ก็เป็นอีกสถานที่แห่งหนึ่งที่ท่านอาจารย์พิชญ์ได้เดินทางไป และแม้ว่าครั้งนั้นผมไม่ได้มีโอกาสได้เดินทางไปกับท่าน แต่กลับได้สัมผัสค่าประวัติศาสตร์และซึมซับความงดงามของบ้านเมืองที่นั่น โดยเฉพาะแลนด์มาร์คของเมือง ซึ่งคือ "มหาวิหารดูโอโม (Duomo)" ที่โดดเด่นและเต็มไปด้วยความงดงาม อีกทั้งยังสามารถรักษาจินตนาการของเมืองศิลปะยุคเรอเนซองส์ (Renaissance) ไว้ได้เป็นอย่างดี และแน่นอนว่า ภาพน่าประทับใจของเมืองฟลอเรนซ์ ได้ปรากฏอยู่ในผลงานนิทรรศการครั้งนี้เช่นกัน

เมื่อกล่าวถึงประเทศญี่ปุ่น หลาย ๆ คนคงเคยมีประสบการณ์ กับบรรยากาศของซากุระบาน สำหรับผมแล้ว ประเทศนี้ นอกจากความสะอาด เป็นระเบียบ และเรียบง่ายแล้ว ยังคงเป็นอีกประเทศหนึ่งที่อาจารย์พิชญ์เคยกล่าวกับผมว่า ต้องไปทุกปี "วัด" และ "วัง" ที่มีเอกลักษณ์ของ "ความเป็นญี่ปุ่น" สร้างความประทับใจและสร้างจินตนาการถึงภาพพิมพ์ยุค "อุกิโยเอะ" (Ukiyo-e) ซึ่งมีอิทธิพลต่อแวนโก๊ะ (Vincent van Gogh) และศิลปินในยุคเดียวกัน และยุคต่อ ๆ มาอีกหลายท่าน รวมทั้งท่านอาจารย์พิชญ์ด้วย ซึ่งท่านได้ถ่ายทอดเป็นผลงานศิลปะภาพพิมพ์แกะไม้ (Woodblock printing) และภาพพิมพ์สกรีน (Silkscreen) จำนวน 21 ชิ้น ให้เราได้สัมผัสในงานนิทรรศการนี้อีกด้วย

แม้ว่าเราอาจจะรู้กันโดยทั่วไปว่า จิตรกรรมสีน้ำเป็นเทคนิคพื้นฐานที่ง่าย ๆ และตรงไปตรงมา แต่หากจะให้มันเป็นผลงานที่สร้างแรงกระทบ (Impact) นั้นมีใช้เรื่องง่ายเลย แต่อาจารย์พิชญ์กลับสามารถถ่ายทอดความรู้สึกแห่งความทรงจำต่อสถานที่สำคัญในประเทศที่ไกลบ้านเรา ไม่ว่าจะเป็น พุกามที่เมียนมาร์ หลวงพระบางที่ลาว บุโรพุทโธ (Borobudur) ที่อินโดนีเซีย ออกมาเป็นผลงาน "จิตรกรรม" ที่แต่งแต้มด้วย "สีน้ำ" อย่างชำนาญ และเต็มเปี่ยมไปด้วยอารมณ์ประทับใจ (Impressionist) และยังมีผลงานภาพพิมพ์สีน้ำมันบันทึกการเดินทาง และภาพพิมพ์สกรีนที่บรรยายให้เห็นทิวทัศน์ และความงดงามของเมืองที่มีจินตนาการและมนต์เสน่ห์ของ ปารีส เวนิส ปราก เวียนนา ลอนดอน ผ่านจิตรกรรมสีน้ำที่น่าสนใจมาก เป็นการบันทึกความประทับใจให้เกิดขึ้นเป็นผลงาน 73 ชิ้น ที่ค่อย ๆ แด่มสืแห่ง "จินตนาการ" และ "การมีสมาธิ" จนปรากฏให้เห็นในผลงานอันมีสีสันมากมาย แต่ทว่ากลับสงบนิ่ง และงดงามน่าประทับใจ

เมื่อศิลปินมาถึงจุด "ตกผลึก" จะพบว่าผลงาน ทั้งจิตรกรรมสีน้ำ ภาพพิมพ์ หรือการผสมผสานด้วยเทคนิควิธีการต่าง ๆ "ความงดงาม" "ความบกพร่องที่สมบูรณ์" ที่ปรากฏขึ้น มักจะสร้างอิมแพคต่อผู้ชม และเป็นศิลปะที่เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญในชีวิตของศิลปินท่านนั้น ๆ เลยทีเดียว



ศาสตราจารย์เกียรติคุณพงศ์เดช ไชยคุศกร

Once Upon a Time, in the Places I've Been

Professor Emeritus Pishnu Supanimit has submitted this creative project of watercolor painting and printmaking "Once Upon a Time, in the Places I've Been" to me to explain his continual art exhibition. He has refined the experiences from traveling to more than 20 countries and presented them through drawings, prints, and art documentary writings. The exhibition expresses his impression on the beauty of nature and landmarks of each country. More than ten years ago, I had the opportunity to join him on a trip that was also my first time traveling to **Bhutan**. The dreamlike beauty of "temples" and "palaces" before my eyes excited me with their **Tibetan Buddhism** vibe, particularly the **Taksang Monastery**. The temple, also known as the **Tiger Cave Temple**, was prominently built on a steep mountain where I had to ride a horse and walk further in order to reach the destination and return. I still remember the hardship so explicitly that I thought I would not survive. And, of course, as a "record" of that trip the dreamy **Taksang Monastery** is definitely recreated in forms of watercolor painting and woodcut for this exhibition.

"**Florence**" in Italy, the hometown of Professor Silpa Bhirasri, is another place Professor Pishnu has traveled. Although I did not go with him on that trip, I can still be immersed in the history and the beauty of the country, especially the **Duomo di Firenze**, the distinctive city landmark with well-preserved **Renaissance art**. Such a stunning picture of Florence is also present in the exhibition.

When it comes to **Japan**, many people probably have experienced a similar setting surrounded by the Sakura. Besides cleanliness, order, and simplicity, I believe that this country, as Professor Pishnu once said, is worth visiting every year. The "temple" and "palace" with the identity of "**Japanese**" are fascinating. They remind me of the "**Ukiyo-e**" prints that are influential in **Vincent van Gogh's art** and many artists of the same generation as well as subsequent eras, including Professor Pishnu himself. Therefore, he created 21 woodblock prints and silkscreen prints to put on display in this exhibition.

We may generally know that **watercolor painting** is a basic and straightforward technique. Even so, it is still not easy to create a work that could significantly generate an **impact**. However, Professor Pishnu can do so as he utilizes his **artistic skills to convey memories** of important places in our neighboring countries, such as **Bagan** in Myanmar, **Luang Prabang** in Laos, and **Borobudur** in Indonesia. These places are skillfully portrayed in "watercolor" paintings with profound emotions. In addition to painting, there are also watercolor prints that act as a travelogue and screen prints depicting the enchanting and imaginative city of **Paris, Venice, Prague, Vienna, and London**. The 73 works of art gradually formed with "**imagination**" and "**concentration**" appear in colorful hues; yet remain calm and impressively splendid.

When an artist has come to the point of "**crystallization**", he or she finds "**beauty**" and "**perfect imperfection**" an impactful effect that can move the audience whether through watercolor painting, printmaking, or a combination of all those mentioned techniques. This kind of art can as well be considered essential historical evidence in the life of the artist.



Professor Emeritus Pongdej Chaiyakut

สภาวะแห่งบนต้งลัง ฅวักจากแรงดลใจ

การได้มีโอกาสชมภาพผลงาน "ณ ที่ที่เคยไป แบ่งปันใจที่เคยเขียน" โดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณพิเศษ ศุภนิมิตร ศิลปินอาจารย์แห่งมหาวิทยาลัยศิลปากร ท่านบันทึกภาพทุกแห่งหนที่ไปเยือน ทุก ๆ ภาพ ชมแล้วไม่สามารถเลือกจะไปหรือไม่ไปทีไหนได้เลย เกิดอาการคลุ้มคลั่งโครมใหญ่กับทุกที่ เพราะกว้างขวางแรงดลใจของศิลปินท่านสะกดมนต์ไว้เต็มพลัง ศิลปินตั้งใจสร้างสรรค์ที่มีภาพเพียงคาเห็น แต่ท่านโยกย้ายสิ่งที่เห็นให้งามดั่งใจตนเอง ต่อเติมพระอาทิตย์ที่กำลังขึ้นตรงขอบฟ้าในยามเช้าและยามเย็น ต่อเติมพระจันทร์ค้างฟ้าในคอนกลางวัน และต่อเติมจันทร์เต็มดวงผ่านกลุ่มเมฆหรืออยู่บนท้องฟ้าสีน้ำเงิน สัมผัสบรรยากาศจากใจครอบคลุมทั่วทุกประเทศ ทั้งธรรมชาติและสถานที่สำคัญ ๆ ดังตัวอย่างที่จะกล่าวถึงภาพแรกและภาพต่อ ๆ มา

จิตรกรรมสีน้ำ วัคทักซัง (เมืองพาโร ภูฏาน) พระอารามที่ยิ่งใหญ่อย่างสง่างามบนเทือกเขาสูงที่ขรุขระและแหลมคม รอยแกะสลักบนป่าสูงคลุมเทือกเขาลงถึงสู่หุบผาแสดงบรรยากาศอันหนาวเย็นท่ามกลางแสงสว่างของฟ้าใส แต่เมื่อบันทึกภาพอีกครั้งด้วยวิธีการของภาพพิมพ์แกะไม้ ศิลปินท่านก็พรรณนาเพิ่มให้เป็นช่วงเวลา ที่ "ช่างหนาวเหน็บอย่างเหลือแสน !" (P.57, 99)

เมื่อท่านพาลมาเมืองมันดะเลย์ (เมียนมาร์) ณ ที่แห่งนี้แสดงภาพมุมมองบนปะทะพุ่มแดงของหางนกยูง ประชันกับสีขาวและออกทองของวัค ปล่อยให้ฟ้า เมฆ และหมอกไปยดตัวคลุมเมืองอยู่เบื้องล่าง เหนืออินโดคือการวางพระอาทิตย์กลมเกลี้ยงทางขวาที่แตะแด้มสีแดงเฝ้าคือ ๆ เพื่อความงามตามที่ท่านบอกเล่าไว้ว่า "ต่อเติมพระอาทิตย์กำลังขึ้นที่ขอบฟ้าในยามเช้าและยามเย็น" การส่งโค้งใจของท่านนั้น "งามเหลือ" เสียจริง ๆ (P.63) ส่วนทะเลเจดีย์แห่งพุทธา (เมียนมาร์) ภูมิทัศน์ที่เผชิญกับฟ้ากว้าง ศิลปินบันทึกเป็นภาพพาโนรามาแห่งสายหมอกให้สนับสนุนทุกเจดีย์ ตั้งแต่ระยะใกล้ลงไกลสุดสายศาราวกลับลับหายแอบไว้อยู่ในสายหมอก สร้างสภาวะมนต์ดั่งพลังแห่งศรัทธาของชาวพุทธาเต็มภาพ (P. 64)

อีกมนต์สะกดที่ศิลปินท่านเคียนให้ชวนถึงความรู้จากภูมิหลัง "บุโรพุทโธ" ภาพมุมมองไกลของกลุ่มพระเจดีย์เรียงรายรอบบนชั้นเขื่อนจนถึงยอด พุทธศาสนสถานแม่เดิมที่ท่ามกลางป่าล้อมเมืองร้อนขึ้นในวันฟ้าสด บอกความเป็นโบราณสถานอันยิ่งใหญ่ ศิลปินถอดภวังค์ส่งมือให้ผนวกความลึกกลับ ความปริศนาที่ชวนพิศวงและน่าค้นหา พุทธศาสนสถานขนาดใหญ่ยิ่งนี้ ผุดอยู่ท่ามกลางป่าในประเทอินโดนีเซีย ดินแดนแห่งการนับถือศาสนาอิสลามอย่างเข้มข้น บุโรพุทโธภาพนี้ สร้างมนต์สะกดที่ทำให้ยกมือขึ้นพนมได้ทันที (P. 61)

คำคืนที่ศิลปินพาลออกมาหุคเหวี่ยงกับพระเจดีย์ถูกล้างน้ำแห่งก๊วยหลิน เจดีย์องค์หนึ่งแปลงแสงสัมผัส อีองค์หนึ่งแปลงแสงฟ้าใสสว่าง ในคืนเดือนเต็มดวง พระจันทร์ที่ศิลปินท่านมีปรารถนาจะไว้สีเหลืองนวล แคลลบรรดาสีฟ้านวลลงแทนที่ เปิดทางให้จินตนาการได้ถึงท้องฟ้าที่ครอบครองด้วยทั้งละอองดาวและละอองฟลูอย่างน่าตื่นตา (P.58)

มนัสเต กาฐมาณฑุ ศิลปินนามานัสการมหาเจดีย์พระสวามิภูวนาล ปลายพุทน์ที่แด้มอมบนตราเรียงสีทั้ง 5 (น้ำเงิน ขาว แดง เขียว เหลือง) สลับกันไปตลอดตรา ในการแทนความหมายของธาตุ อัม โพ น้ำ ดิน ความลำดับ ต่างบอกแสดงแรงแห่งพระพาทักลั่งประคัมมนต์ดั่งลงทราวยของมนตราที่ยึดโยงกับยอดมหาเจดีย์ ให้ได้รับคำอธิษฐานคำขอพร และนับคาลสิริมงคลให้กับทุกผู้คนที่เดินทางผ่านไปมา เป็นภาพที่สิ้นสะเทือนสูงยิ่งรับรู้ได้ถึงการได้รับการคุ้มครองด้วยมนต์แห่งอมนตราเหล่านี้ ซึ่งต่างผ่านออกมาจากภาพตรงสู่ผู้ชมโดยตรงในทันที (P.55)

สถานที่เก่าแก่แห่งหนึ่งของอินเดีย พาราณสี เมืองที่ยังคงมีผู้คนอาศัยต่อเนื่องยาวนานที่สุดในประวัติศาสตร์โลก มีแม่น้ำคงคาไหลผ่าน ถือเป็นเมืองศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่สถิตแห่งศิวเทพ เป็นเมืองอมตะของอินเดีย จึงเป็นสถานที่แสวงบุญทั้งชาวฮินดูและชาวพุทธทั่วโลก ภาพที่ท้องฟ้าใสสว่างนึ่งสนิทไร้เมฆ มิได้มีใด ๆ ให้รับรู้ได้ถึงฝนที่ราวกับกระหน่ำลงบนมลณีแสวงบุญ การแตะแด้มของศิลปินสร้างสภาวะของการเคลื่อนไหวของผู้คนอย่างน่าอัศจรรย์รับรู้ได้ถึงการส่งปลายพุทน์ให้เห็นภาพผู้แสวงบุญในสำหรับสกลีหลากหลายสีต่างหลังไหลมาแตะสัมผัสและอาบในแม่น้ำคงคา ณ ที่ตรงนี้นั้นหมุนเวียนกันอย่างไม่ขาลัน เป็นภาพที่บรรจุพลังศรัทธาแห่งฮินดูชนเต็มกำลัง (P. 51)

เมื่อศิลปินท่านโอนสายความที่เกี่ยวโค ท่านก็สั่งการสิ้นสะเทือนจากปลายพุทน์ให้ก่อตัวขึ้นเป็นบรรยากาศแสนสุขได้อย่างน่าฉงน ภูมิทัศน์ที่มีซากุระแน่นทอไปตามการแผ่ของทุกกิ่งก้านสว่างพราว แม้กระทั่งไรย่วงลงบนลำน้ำต่างไปร่วมกันประทับทั้งผิวมันและเงาของลำคันทึบสะท้อนอยู่ในน้ำ ศิลปินท่านส่งผ่านใจออกมาให้คนที่ไม่ได้อยู่ ณ ที่นั้น รับรู้ได้ถึงความสุขอย่างตราไว้ในจิต เช่นกันกับอีกภาพธรรมชาติของโคเกีย สวนพฤกษาที่บันทึกจากมุมมองบนซึ่งไม่สูงมาก กิ่งแข็งแรงหุ้มด้วยเปลือกไม้ที่ปลายพุทน์ระคม และเต็มบอถึงความเก่าแก่แบกรับไว้ซึ่งพันธุ์แมงแสดงตัวเด่นท่ามกลางมวลใบเขียวใกล้ไกลอยู่ในภาพเบื้องล่างเป็นน้ำใสรับใบที่หล่นลอยและสะท้อนส่วนบนกระจ่างจัด รวมทั้งส่วนของโคนไม้ในจากคู่ชายหญิงที่กำลังชื่นชมภูมิทัศน์นี้อยู่ตรงหน้า (P.42 - 43)

การแตะแด้มทั้งหมดที่มวลสร้างมุมมองความงามแห่งภูมิทัศน์ที่เกี่ยวข้องไปด้วยความหนาวเย็นเต็มพื้นที่ ต่อเมื่อศิลปินท่านแสดงภาพวัดเบียวโค-อินในเมืองอุจิจิ สถาปัตยกรรมที่แผ่ความสมมาตรออกทั้งปีกซ้ายและขวา รวมทั้งบนกับล่างของภาพสะท้อนน้ำต่างถ่ายทอดความเป็นคู่ไว้เต็มภาพ สะท้อนพุ่ม สะท้อนฟ้า สะท้อนดวงกลม ให้ฉงนว่าท่านวางดวงอาทิตย์หรือดวงจันทร์ในภาพนี้ ฟ้าใกล้พลบหรือกลางวันของวันหนาว ฟ้าจึงอุ้มหิมะตกประอยู่เต็มพื้นน้ำ (P. 46)

ความต่างแห่งถิ่นที่ส่งให้ศิลปินบันทึกสภาวะอากาศที่ต่างออกไปด้วยรับฟ้าฝนตกบนเกาะมูราโน หรือเกาะแก้วของเวนิส แห่งอิตาลี มุมมองที่แสดงรังแห่งฝนหนัก ตกกระทบผิวน้ำจนกระเพื่อมเต็มไปตลอดสาย ชวนให้จินตนาการต่อถึงกลุ่มคนนักท่องเที่ยวย่างหลบผืนหายเข้าไปในอาคารร้านค้าเหล่านี้ ครั้นมาถึงเมืองฟลอเรนซ์ ศิลปินก็หยุดฝน วางสัญลักษณ์พระอาทิตย์ฉายแสงส่งฟ้าให้กระจ่างใส เพื่อจะได้เห็นความยิ่งใหญ่ของมหาวิหารคูโอโมและมหาสถาปัตยกรรมรายรอบซึ่งบอกไว้กับเงาที่ตกทอด มุมมองเจาะเข้าระยะใกล้เห็นคูโอโมและหระะยังไม่ครบองค์ งามดั่งการอยู่ในความทรงจำ (P. 79, 76)

และแล้ววันฟ้าสว่างให้ได้สายตาดูเชิงทองกันตรงหน้า ความประทับใจจากศิลปินที่เห็นมุมมองไปทุกด้านไม่เพียงหลังแรงดลใจผ่านการป้ายและแด้มขึ้นเป็นมุมมองซ้อนเอียงของสิมสองหลังเท่านั้น ยังส่งลงบนภาพพิมพ์อีกแห่งถึงภาพที่ได้ชมกันอย่างเต็มตา ว่าสัณที่งามพิเศษนั้นอยู่ ณ หลวงพระบาง (P. 66, 102)

องค์ประกอบภาพพาชา แต่เห็นได้ครบไม่ว่าจะเป็นหลังคา เริงชายและช่องแสง ศิลปินเสริมจินตนาการ ชาติให้เห็นจนครบ ผากไว้กับสิมอีกอยู่อยู่ต่อไป ทั้งภาพสีน้ำและภาพพิมพ์บรรจุไว้ซึ่งความพิเศษต่างบุคคล ที่หลังสุนทรียะให้ได้ซึมซับความงาม ความสุขพาใจ ราวกับได้ไปกราบองค์พระปฏิมาในโบสถ์หน้า แล้วยังได้สัมผัสภาพความงามบนผนัง ดึงละเรื่องเล่าเมื่อวันวานของชาวหลวงพระบาง